

10-11. olvasólecke: A termelési érték, árbevétel jelentése, számítása. A termesztőberendezés alatti növények árbevétel számításának sajátosságai

Dr. Ferencz Árpád

Növényházi termesztés ökonómiája

Jelen tananyag a Szegei Tudományegyetemen készült az
Európai Unió támogatásával.

Projekt azonosító: EFOP-3.4.3-16-2016-00014

Szegei Tudományegyetem
Cím: 6720 Szeged, Dugonics tér 13.
www.u-szeged.hu
www.szechenyi2020.hu

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

***Az olvasólecke címe: A termelési érték, árbevétel jelentése, számítása. A
termesztőberendezés alatti növények árbevétel
számításának sajátosságai***

AZ OLVASÓLECKE TARTALMA:

I. A hozam

- 1. A hozam jelentése*
- 2. A hozamot befolyásoló tényezők*

II. A hozam ökonómiai értékelése

- 1. Árbevétel és a hozamérték jelentése*
- 2. Termelési érték jelentése*
- 3. Termelési érték növelésének módjai*

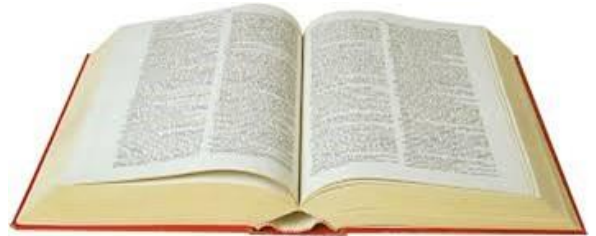
III. Kertészeti ágazatok árbevétele

- 1. Az árbevétel és a likviditás kapcsolata*
- 2. Az árbevétel számítás gyakorlata a kertészeti ágazatokban*
- 3. Példa az árbevétel értékelésére*

IV. Ellenőrző kérdések

V. Plusz feladat kiválóságoknak

VI. Irodalom források

Olvasási idő: 20 perc

Az olvasólecke címe: A termelési érték, árbevétel jelentése, számítása.

A termesztőberendezés alatti növények árbevétel számításának sajátosságai.

Az első témakör az árbevételhez szorosan kapcsolódó fogalomról, a hozamról, annak jelentéséről szól.

- tisztázzuk a hozam fogalmát
- megismerjük a hozamot befolyásoló tényezőket

A második témakör a hozam ökonómiai értékelését taglalja.

- tisztázzuk az árbevétel jelentését
- megismerjük a hozamérték fogalmát
- meghatározzuk a termelési érték jelentését és számítását

A harmadik témakör a kertészeti ágazatok árbevételének értékeléséről szól.

- szót ejtünk a likviditás és az árbevétel felemelkedésének kapcsolatáról
- szó esik a kertészeti termelésben az árbevételt befolyásoló tényezőkről
- konkrét példa mutatja be a kertészeti árbevétel értékelését

Az olvasólecke címe: A termelési érték, árbevétel jelentése, számítása. A termesztőberendezés alatti növények árbevétel számításának sajátosságai.

Az első témakör az árbevételhez szorosan kapcsolódó fogalomról, a hozamról, annak jelentéséről szól.

1. A hozam jelentése

Hozam: A termelési folyamat egy meghatározott ideje alatt (rendszerint **1 év**) **előállított termékek**, termények, szolgáltatások mennyisége **természetes mértékegységben** kifejezve.

Területre vagy termelőkapacításra vetítve területi hozamról, **átlaghozamról** vagy **fajlagos** hozamról beszélünk (kg/m^2 , db/m^2).

Átlaghozam a termő alap egy egységére jutó hozam a kertészetben: **1 m^2 termő területre** (termő alapra) jutó **hozam**.

2. A hozamot befolyásoló tényezők

- Biológiai alap (genotípus)
- Tápanyag-ellátás
- Termesztéstechnológia
- Növényegészségügyi helyzet (megelőzés, kezelés)
- Humán tényezők (szakértelem, gondosság)
- Menedzsment (szervezés, irányítás):
  - feladata az erőforrások kombinálásával a hatékonyság fokozása
  - a hozamok alakulásának elemzése, szükség szerinti beavatkozás

3. A hozam kategóriái

Főtermék: a **termelés célja**, amelynek érdekében a termelés történik (paradicsom termés).

Ikertermék: a főtermék előállítása mellett **több**, egymással összemérhető mennyiségű és értékű, azzal (közel) **egyenértékű produktum** (pl. paradicsom, vetőmag).

Melléktermék: a főtermék előállítása mellett keletkezik, más termelési folyamatokban hasznosítható, de **kisebb értékű** termék (kertészeti termelésben keletkezett és felhasználható zöldség).

FELADAT:

Nézzon utána, hogy a hajtattott zöldségtermesztésben milyen ikertermék és milyen melléktermék keletkezhet!

RÉSZLETEK ITT

Az olvasólecke címe: A termelési érték, árbevétel jelentése, számítása. A természetberendezés alatti növények árbevétel számításának sajátosságai.

A második témakör a hozam ökonómiai értékelését taglalja.

1. Az árbevétel

Az **értékesített hozam és az értékesítési egységár szorzatát** árbevételnek nevezzük.

ÁRBEVÉTEL számítása:

Értékesített hozam x értékesítési átlagár

2. Hozamérték

- **Árbevétel + értékesítésre nem került termék** (raktári készlet értéke) + belső felhasználás értéke = hozamérték

- **Hozamérték + egyéb bevétel** (pl. támogatás) = TERMELÉSI ÉRTÉK

3. Termelési érték

Termelési érték: A vállalat adott termelési időszaka (rendszerint 1 év) alatt előállított **termékek és szolgáltatások pénzben kifejezett értéke**.

Ágazati termelési érték: az ágazat által, egy év alatt előállított termékek és szolgáltatások pénzben kifejezett értéke.

Egyéb bevétel: olyan tényező, ami közvetlen **hozamtartalomhoz nem köthető** és növeli a termelési értéket. Ezek: támogatások, biztosítási kártérítés, kedvezmények, kapott kamat és az osztalékbevétel, az infláció okozta árnövekedés, árfolyamok ingadozásából eredő árfolyamnyereség.

TERMELÉSI ÉRTÉK számítása:

Árbevétel + raktárkészlet értéke + belső felhasználás értéke + támogatás összege + egyéb bevétel (kártérítés, kapott kamat, árfolyamnyereség)

4. Termelési érték növelésének módjai

Változatlan hozamok mellett a termelési érték növelhető úgy is, ha **magasabb áron tudjuk értékesíteni** termékeinket vagy szolgáltatásainkat. Magasabb árat a **magasabb minőség, a sikeres értékesítés helye** és **ideje**. (Például ugyanazt a minőségű zöldséget magasabb áron lehet értékesíteni ünnepek idején, mint általában hétköznapokon.)

Növelheti a termelési értéket az állami vagy **pályázati** forrásokból nyert támogatás.

RÉSZLETEK ITT

https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_529_07_Uzemtan_I/ch05.html

Az olvasólecke címe: A termelési érték, árbevétel jelentése, számítása. A termesztőberendezés alatti növények árbevétel számításának sajátosságai.

A harmadik téma a kertészeti ágazatok árbevételének értékeléséről szól.

1. A kertészeti ágazatok árbevételei

- Összes költség /év = statikus szemlélet
- Árbevétel havi/dekád szintű költségek ismerete szükséges, ez a **likviditási kalkulációk alapja**.
- Hitelfelvételhez, pályázathoz szükséges információ (a havi költségekkel együtt!)
- Számítása: **hozam (árumennyiség) x értékesítési átlagár**
- Az átlagár komplex számításokon alapul, meghatározói:
  - **értékesítés iránya** (feldolgozás, tárolás, friss fogyasztás, bel- és külföldi piacok)
  - **minőség**
  - **fajta**
  - **értékesített mennyiség**
  - **értékesítés helye** (melyik „piac”)
- adott napon a piac forgalma
- az eladó személye, tulajdonságai, kapcsolatrendszere

2. Példa az árbevétel komplex értékelésére (értékesítési időpont és piac függvényében)

Piaci helyszínek

Értékesítési időpontok	VI.16						241,0	154,0		
	VI.18					290,0	276,0	269,0		
	VI.22					274,0	189,5	125,0	118,0	111,0
	VI.25				283,6	225,8	189,6	153,8	114,6	
	VI.27				209,0	193,5	172,4	105,7		
	VI.30				186,6	129,0	94,8	77,0		
	VII.2			240,0	209,0	177,4	120,7	115,4		
	VII.5			240,0	209,0	177,4	125,9	115,4		
	VII.7			240,0	224,0	161,3				
	VII.11			226,7	216,4	177,4	163,8			
	VII.14		227,3	200,0	149,3	129,0	86,2			
	VII.17		214,8	173,3	164,2	129,0	86,2			
	VII.18	150,0	123,4	125,0	119,4					
	VII.21		155,8	113,3	130,0	96,8	69,0			
	VII.23		155,8	133,3	119,4	113,0				
	VII.28		142,8	113,3	97,0	113,0				
	VII.30		129,9	113,3	89,5	64,5				
	VIII.4		130,0	86,7	76,4					
	VIII.6		130,0	106,6	89,5					
	VIII.8		116,9	93,3	74,6					
VIII.10		130,0	97,0	89,5	80,6					
VIII.13	137,5	130,0	100,0	89,5	80,6					
VIII.15		130,0	100,0							
VIII.21		155,8	133,3	119,4						
VIII.23	187,5	162,3	160,0	149,2	113,0					
VIII.27	187,5	181,8	160,0	134,3	113,0					
VIII.31	200,0	181,8	160,0	134,3	113,0					
IX.3	225,0	220,8	186,6	179,1	161,3					
IX..4	225,0	220,8	213,3	179,1	161,3					
IX.8										
IX.10	300,0	272,7	240,0	223,9	113,0					

Egy zöldségnövény napi árbevétel alakulása az értékesítési piac függvényében.

RÉSZLETEK ITT

http://repo.aki.gov.hu/280/1/ak_2014_03_Paradicsomhajtatás.pdf

Az olvasólecke címe: A termelési érték, árbevétel jelentése, számítása. A termesztőberendezés alatti növények árbevétel számításának sajátosságai

IV. Ellenőrző kérdések

- 1. Mit jelent a hozam?**
- 2. Melyek a hozamot befolyásoló tényezők?**
- 3. Melyek a hozam kategóriái?**
- 4. Miben különbözik az árbevétel, a hozamérték és a termelési érték?**
- 5. Hogyan lehet növelni a termelési értéket?**
- 6. Milyen tényezők befolyásolják a kertészeti termékek értékesítési átlagát?**

Plusz feladat kiválóságoknak:

Egy vállalkozásban 100 tonna paradicsomot termesztetek. Ebből 85 tonnát értékesítettek, a többit csomagolva a hűtőtárolóban tartják az értékesítésig. A paradicsomtermesztés az év eleji káresemény miatt 15 millió Ft kártérítésben részesült. Számítsuk ki a paradicsomtermesztés éves árbevételét, hozamértékét és termelési értékét!

Irodalom források

Horváth J. (1999): *Vállalatgazdaságtan jegyzet*. SZTE MGK Hódmezővásárhely ISBN: 978-963-306-717-8

<https://agrecorural.sze.hu/images/oktatasi-anyagok/29-uzemtan-I.pdf>

https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_529_07_Uzemtan_I/ch05.html

http://repo.aki.gov.hu/280/1/ak_2014_03_Paradicsomhajtatás.pdf